

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

«Балабақшада экологиялық мәдениетті қалыптастырудың заманауи тәсілдері»

ЖАРИЯЛАНДЫ
21.10.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/166992/>

Қазақ ғалымдарының экология туралы айтқан кейбір ойлары мыналар:

Шахмардан Есенов: «Табиғат – біздің анамыз, ал оны қорғау – барша адамның борышы. Қоршаған ортаны сақтау – келешек ұрпақтың амандығының кепілі.»

Әлия Бейсенова: «Экологиялық білім беру – бұл тек ғылым ғана емес, бұл біздің сана-сезімімізді өзгерту, қоршаған ортаға деген қарым-қатынасымызды түбегейлі қайта қарау.»

Бұл қазақ ғалымдарының сөздері экологияның маңызды екенін және оның қоғам дамуына тікелей әсер ететінін көрсетеді. Олар экологиялық мәселелерді шешу мен табиғатты қорғаудың қажеттілігін атап өткен

Бұл мақала балабақшадағы экологиялық мәдениетті қалыптастырудың маңызды әдістері мен тәсілдерін жан-жақты қарастырып, осы бағытта қолдануға болатын заманауи амалдарды ұсынады.

«Балабақшада экологиялық мәдениетті қалыптастырудың заманауи тәсілдері» тақырыбы қазіргі кезде өте өзекті. Себебі, экологиялық мәселелердің күшеюі, қоршаған ортаның ластануы, табиғи ресурстардың сарқылуы сияқты жаһандық мәселелер адамзаттың алдында тұрған үлкен проблемалар қатарында. Бұл жағдайларда экологиялық сананы ерте жастан бастап қалыптастыру өте маңызды.

Балабақшадағы балалар табиғатты тануға, оған қамқорлық жасауға, ресурстарды үнемдеуге үйрене отырып, экологиялық мәдениет негіздерін қалыптастыра алады. Бұл балалардың табиғатқа деген жауапкершілік сезімін оятып, олардың қоршаған ортаға саналы түрде қарауына мүмкіндік береді. Сонымен қатар, қазіргі заманғы білім беру тәсілдері балаларға экологияны қызықты және тиімді түрде үйретуге мүмкіндік береді, мысалы, ойындар, тәжірибелер, жобалық оқыту және интерактивті сабақтар арқылы.

Заманауи тәсілдердің қолданылуы экологиялық мәдениетті қалыптастыруды тиімді етеді және болашақ ұрпақты табиғатқа құрметпен қарауға баулиды. Бұл мақалада

экологиялық мәдениетті қалыптастырудың заманауи тәсілдері мен әдістері талқыланады.

Экологиялық мәдениетті қалыптастырудың маңызы

Балалардың экологиялық мәдениеті – бұл олардың қоршаған ортаға деген дұрыс көзқарасы мен қарым-қатынасының негізі. Ерте жастан экологиялық тәрбие беру балалардың табиғатқа қамқор болу, экологиялық мәселелерді түсіну және оларға дұрыс шешім табу дағдыларын қалыптастырады. Экологиялық мәдениеті жоғары бала табиғатты қорғау іс-шараларына белсенді қатысып, табиғат байлықтарын ұқыпты пайдалануға үйренеді.

Экологиялық мәдениетті қалыптастырудың заманауи тәсілдерін қолданатын балабақшалар көбінесе экологиялық тәрбиеге ерекше назар аударатын мекемелер немесе арнайы экологиялық бағыттағы бағдарламалары бар балабақшалар болып табылады. Мысалы:

1. Эко-балабақшалар: Кейбір балабақшалар экологиялық тәрбиеге бағытталған арнайы мәртебеге ие. Бұл мекемелер экологиялық бағдарламаларды тереңдетіп оқытады, табиғатқа жақын болу үшін балаларды жиі серуендерге шығарады, және экологиялық жобаларға қатысады.

2. Монтессори балабақшалары: Монтессори әдістемесін қолданатын балабақшаларда экологиялық тәрбие маңызды рөл атқарады. Олар табиғи материалдарды пайдалану, қоршаған ортаны зерттеу, өсімдіктерді күту сияқты тәжірибелерге назар аударады.

3. Waldorf (Вальдорф) балабақшалары: Бұл балабақшалар табиғатпен үйлесімділікті дамытуға бағытталған, сондықтан экологиялық білім беру сабақтары мен тәжірибелері жиі өткізіледі.

4. Қалалық және жекеменшік балабақшалар: Кейбір қалалық және жекеменшік балабақшалар да экологиялық білім беру бағдарламаларын енгізіп, заманауи тәсілдерді қолданады. Мысалы, «Жасыл бақша» бағдарламалары немесе экологиялық клубтар арқылы балаларға экология негіздерін үйретеді.

Заманауи тәсілдер

1. Интерактивті оқу әдістері

Балабақшадағы экологиялық тәрбиеде интерактивті әдістерді қолдану балалардың танымдық қызығушылығын арттырады. Интерактивті тақталар, мультимедиалық материалдар, бейнероликтер арқылы табиғат құбылыстары мен экологиялық мәселелерді түсіндіруге болады. Мысалы, жануарлардың тіршілігі немесе өсімдіктердің өсу процесі туралы қысқа бейнероликтер балаларға қызықты әрі түсінікті болмақ.

2. Жобалық қызмет

Жобалық қызмет балабақша жасындағы балаларды зерттеу және тәжірибе жүргізу процесіне тартуға мүмкіндік береді. Мысалы, балалар «Менің алғашқы бақшам» жобасы аясында өсімдік егіп, оның өсуін қадағалай алады. Бұл тәсіл экологиялық білімді практика жүзінде қолдануға мүмкіндік береді және балаларды өз бетінше жұмыс істеуге үйретеді.

3. Экологиялық ойындар және квесттер

Балалардың экологиялық білімін арттыру үшін арнайы ойындар мен квесттер ұйымдастыруға болады. Экологиялық ойындар арқылы балалар табиғаттың заңдылықтарын, жануарлар мен өсімдіктердің тіршілігін түсінеді. Ал квесттер балалардың шығармашылық және логикалық ойлау қабілетін дамытып, экологиялық мәселелерді шешуге бағыттайды.

4. Қалдықтарды қайта өңдеу және үнемдеу шаралары

Балаларды қалдықтарды дұрыс сұрыптауға, қайта өңдеуге және табиғи ресурстарды үнемдеуге үйрету қажет. Мысалы, балабақшада қағаз, пластик және басқа қалдықтарды жинауға арналған арнайы контейнерлер орналастыру арқылы балаларға қалдықтарды қайта өңдеудің маңыздылығын түсіндіруге болады.

5. Ата-аналармен ынтымақтастық

Балабақшадағы экологиялық тәрбиені тиімді жүзеге асыру үшін ата-аналармен бірлесе жұмыс істеу маңызды. Ата-аналар балаларға экологиялық мәселелерді түсіндіруде, табиғатты қорғау шараларына қатысуда белсенділік танытуы керек. Сонымен қатар, ата-аналарға арналған экологиялық мәдениет бойынша семинарлар мен тренингтер өткізу пайдалы.

Қорытынды

Экологиялық мәдениетті қалыптастыру – бұл кешенді және үздіксіз процесс. Балабақшада экологиялық мәдениетті дамыту балалардың болашақта экологиялық сауатты, жауапты азамат болып өсуіне ықпал етеді. Заманауи тәсілдерді қолдану арқылы балалардың экологиялық тәрбиесін қызықты әрі тиімді ұйымдастыруға болады. Ерте жастан бастап экологиялық мәдениетті қалыптастыру балаларға қоршаған ортаны сақтауға және қорғауға үйретудің маңызды құралы болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Нұрғалиұлы, С. (2018). Экологиялық тәрбие негіздері. Алматы: «Мектеп» баспасы.
2. Әлімжанова, Ж.Қ. (2019). Балабақшадағы экологиялық мәдениет қалыптастыру әдістері. Астана: «Білім» баспасы.
3. Мұханбетова, Р. (2020). Заманауи экологиялық тәрбие: теория және практика.

Қарағанды: «ҚарМУ» баспасы.

4. Төлеубекова, Р.К. (2017). Экологиялық тәрбие берудің психологиялық негіздері. Шымкент: «Оңтүстік Қазақстан» баспасы.

5. Қазбекова, Л.С. (2021). Балабақшадағы жобалық қызметтің ерекшеліктері. Алматы: «Бәбек» баспасы.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.